

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Toon Meesters, werkzaam bij Vee & Arts Veterinaire Diensten uit Roosendaal, Hans Van Loo, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke), en Annemiek Veenkamp van Dierenartspraktijk Flevoland wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziekte tot behandeling.

Koudestress bij kalveren

zorgt voor daling van de weerstand

naam aandoening
koudestress

verschijnselen
minder groei, verhoogde gevoeligheid voor infecties van de luchtwegen

oorzaak
koude omgevingstemperatuur

behandeling
voledige dik instrooien, kalverjasje, extra melk, hogere concentratie kunstmelk

Enkele weken geleden stond ik tijdens een bedrijfsbezoek met een van onze veehoudsters bij de kalveren. Het was 5 graden onder nul en de kalveren stonden buiten in een iglootje met buitenbeloop. Er was weinig stro als bedding in de iglo's aanwezig. Ik had hier extra aandacht voor, aangezien wetenschappelijk aangetoond is dat de dikte van de bedding een belangrijke factor is bij de gevoeligheid voor luchtweginfecties bij kalveren gedurende periodes met koud weer. 'Wat is dan de optimale dikte?', vroeg de veehoudster. Kalverhutjes worden tijdens kou het best voorzien van een dikke laag stro, zodat de kalveren hun achterpoten er volledig in kunnen verstoppen. Zo krijgt het kalf de kans om rond zijn achterpoten een laagje lichaamswarmte vast te houden, waarbij het stro functioneert als een soort van donsdeken. Wat verderop zag ik een kalf met een natte achterhand als gevolg van een milde voedingsdiarree. Ik gaf advies omtrent de diarree, maar vertelde ook dat een natte vacht de gevoeligheid voor koudestress duidelijk verhoogt. Koudestress ontstaat als de omgevingstemperatuur van de kalveren onder een bepaalde grens zakt, ook wel de laagste kritische temperatuur genoemd. Deze grens hangt af van tocht (wind), vochtigheid, lengte van het haarkleed, zonlicht, dikte van de

bedding en herkauwactiviteit. Voor kalveren jonger dan een maand is de laagste kritische temperatuur 10 à 15 graden boven nul. De kalveren op dit bedrijf hadden dus duidelijk met koudestress te maken. Bij koudestress daalt de algemene weerstand, wat gepaard gaat met een sterk verhoogde gevoeligheid voor ziekte, voornamelijk luchtweginfecties. De veehoudster vroeg of ze nog meer kon doen dan enkel dikker instrooien. Bij kalveren jonger dan drie weken is een kalverjasje een goede oplossing. 'Zorg ervoor dat de kalveren er niet onder staan te zweten, dat de jasjes droog blijven en pas tijdig de afmetingen van de jasjes aan bij snel groeiende kalveren', zei ik. Daarnaast spraken we over een extra melkgift, zodat de kalveren extra energie krijgen. Ook kan in geval van kunstmelk de concentratie van het melkpoeder verhoogd worden. 'Let wel op dat je hierbij niet overdoseert. Kijk op de bijsluiters van het melkpoeder tot welke concentratie je kan gaan om de spijsvertering niet in de war te sturen. Zorg ook voor twee tot drie keer per dag warm water', gaf ik mee. Ten slotte keken we naar de oriëntatie van de iglo's. De opening was naar het zuidoosten gericht, wat ideaal is. Zo konden de kalveren toch de schaarse zonnestrallen opvangen, zonder last te hebben van de koude noordoostenwind.